

เพียงก้าวป่าง ก็พบเจอ

เพระคุณกันวีร์ สีบแสง
คร่ำหวอดกับการทำงานด้าน
ผู้ลี้ภัยมากกว่า ๑๐ ปี

ในฐานะเจ้าหน้าที่ Assistant Protection Officer UNHCR สังานงานเข้าหลวง ใหญ่ ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำอยู่ที่คุนย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ทำให้เขาได้เป็น ๑ ใน ๓๐๐ คน และเป็นคนไทย ๑ ในไม่ถึง ๑๐ คน ที่มีภารกิจอยู่ในอินเดียเนชี โรสเตอร์ หรือบุคคลที่จะได้ไปปฏิบัติภารกิจดูกาเนิน หลังจากนั้นเพียง ๒ วัน เขายังได้รับคำสั่งให้เดินทางไปปฏิบัติภารกิจที่ซูดานเป็นเวลา

เดือน เดินทางภายใต้ ๓ วัน “ภายใน ๓ วันนี้ผมต้องไปฉีดวัคซีนทั้งหมด ๓๓ เข็ม ตอนนี้ด้วยการ ผสมเกล็ด ว่าตัวเองคงเป็นโรคไปแล้วครับ เพราะฉีดเยอะมาก (หัวเราะ) ...นอกจากนั้นก็เป็นเรื่องอุปกรณ์การต่างเช่นพินัยศึกษาอาหาร เดินที่

ดุกนอน ผ้าห่มเท่านั้นเอง ...เพราที่ทางมาฯ ศรีษะท่ออยู่กับ UNHCR มาก ได้อบรมเบื้องต้นเกี่ยวกับการดูแลผู้ลี้ภัยระหว่างประเทศอยู่เรื่อยๆ ...ทั้งเรื่องกฎหมาย กตต.สินใจขณะเกิดเหตุการณ์ ฉุกเฉิน

แต่เกิดมาไม่มีคริเรียกแบบนี้
(หัวเราะ)

...หลังจากที่คุยกับเขา
มากขึ้น ก็ทราบดีว่าเขามีอย่าง
ยั่วยอกจากบริเวณชายแดน

...แต่ภารกิจของเราคือ
อยากให้เขาย้ายออกจากจาก
บริเวณนี้ เพราะอันตราย ยัง
คงมีการยิงกันตลอดเวลา

...ช่วงที่ polymyxin ที่โน่น
ก็ได้ยินเสียงระเบิดอาหิตย์นึง
ประมาณ ๓-๔ ครั้ง

...พอได้ยินเสียงเครื่อง
บินตึ่งระเบิด ผู้คนก็จะวิ่งหนี
กัน

...เด็กๆร้องไห้ แล้วก็
วิ่งหนีไป เด็กที่โน่นจะโยะ มี
ประมาณ ๗,๐๐๐ กว่าคน

...บางคนก็ขาขาด แขน
ขาด ก็พยายามวิ่งหนีระเบิด
กัน แต่เข้าก็ยืนยันว่าจะอยู่
ที่นั่น เพราะเข้าค่อนข้างเชื่อ
พังผืดนำข่องเขามาก

...เข้าก็เทยว่า เพราะ
มีอยู่มาทำให้เข้าต้องย้าย เรา
ไม่ย้าย เรายังไม่ไป

...ในที่ประชุมผู้จัด
ถูกโ久มตีว่ามีอยู่ในเมืองนั้น
อย่างนี้

...ผู้จัดบอกว่าพูดอย่าง
นั้นไม่ได้หรอก วันนั้นผู้ติด
ป้ายมีอยู่ใน เมืองนักเขาว่า
ไอ แอม เดอะ วัน ซู แคร์
แล้วเข้าก็ยักษันหัวเรากัน"

เสียงหัวเราะเป็น
สัญญาณที่ดีที่ทำให้การเจรจา
สมooth ยิ่งได้ร่วมกิจกรรม
ละลายพฤติกรรม เรื่องที่หนัก
ก็ดูบาล

"ผู้จัดชี้ชีวิตอยู่ในปากับ
พวกเข้าประมาณเดือนครึ่ง

เข้าก็เริ่มเห็นว่ามีอยู่เงินตั้งใจส่ง
คนมาอยู่กับเขาริบๆ

...พระสมัยก่อนภารกิจ
เราไปวันเดียว ไปช.กลับช.
พวกเข้าก็จะรู้สึกคล้ายๆว่าพวก
เราลสอยธ์มาอีกแล้ว มาถึง
แล้วก็กลับ

...จนกระทั่งเข้าเริ่มเปิด
ใจว่าเข้าก็รู้ว่าระเบิดยังมีอยู่
แต่เข้ามั่นใจว่าระเบิดไม่ข้าม
มาหรอก เพราะพื้นที่นี้เป็น
พื้นที่ของชาห์ชูดาน"

เหตุการณ์เป็นไปในทิศ
ทางที่ดีขึ้น นูบียัน เรฟูจิเริ่ม
เปิดหูฟัง และเปิดอกพูดถึง
ความเห็นของพวกเข้า

จนกระทั่งวันที่ระเบิด
ได้ข้ามชายแดนมาลงยังค่าย
พักรแรมของพวกเขาริบๆ

"วันนั้นหลังจากเราขัน
อาหารที่นำมาให้กับผู้ลี้ภัยจาก
เยลิคุปเตอร์เรจิบูร ระเบิด
กลงที่รัตนเวชไกล์กับช.เลย

...เราได้ยินเสียงระเบิด
ครั้งแรก ผู้จัดฯ—เสียงคล้ายๆ
ประทัด แต่คงไม่ใช่ มันใกล้
มาก

...พอได้ยินครั้งที่ ๒
ก็มีเพื่อนในบ้านอีกคน เข้า
อยู่ยะອะแล้ว ไม่รู้จะทำยังไง
เข้าก็ตัวสั่นเลย เพราะความ
เป็นความตายเริ่มเกิดขึ้นกับ
พวกเราเอง

...ผู้จัดพาพวกเข้าไป
หลบในหลุมหลบภัย กดหัวลง
ก้มเศษๆ พวกเขารามาว่าจะ
ต้องทำยังไง เราก็บอกว่าไม่
ต้องทำอะไร หัวเราะเข้าไว้

...หลังจากระเบิดลง
ผู้จัดรายงานไปทางหัวหน้าว่า
เราคงอยู่ไม่ได้แล้ว เพราะ

ระเบิดลงในค่ายแล้ว

...แต่คนในพื้นที่เข้าก

คงมองเราแปลกๆ ผู้ลี้ภัยสอง
หมื่นกว่าคนยังอยู่ตรงนั้น แต่
มีอยู่ที่บ้านที่เป็นองค์กรให้
ความคุ้มครอง ทำให้หนีก่อน

...ตอนนั้นขอช่วยเขายาก
มากนะครับ แต่ก็ได้บอกไปว่า
เรามีภาระเบี่ยงของเรารอยู่
เราต้องดำเนินระเบียบตรงนั้น
เมื่อเหตุการณ์ร้ายแรง เรายังต้อง
ออกจากพื้นที่

...แต่หัวหน้าก็ยังไม่อนุ
ญาต จนกระทั่งมีระเบิดมาลง
ข้ามที่นอนของพวกผม ก็เลย
ได้ออกจากค่าย"

หลังจากระเบิดลงใน
ค่ายครั้งนั้น กลุ่มผู้ลี้ภัยก็ยัง
คงอยู่ว่าเป็นความผิดของเข้า
อยู่ตี

ก่อนหน้านี้ไม่เคยมี
ระเบิดเลย แต่พอเข้ามาเข้า
มีระเบิดลง

"ผู้จัดพยายามบอกว่าเรา
จะพาระเบิดมาได้ยังไง เราทำ
ความคุ้มครองมาให้คุณ เข้า
บอกคุณตั้งนานแล้วว่าให้ย้าย
แต่คุณก็ไม่ย้าย เพราะตรงนี้
ไม่มีระเบิดแน่นอน

...แต่พอมีระเบิดก็โหย
ผู้จัดฯ แต่ผู้จัดฯ ขอโทษ
ครับ

...หลังจากนั้นผู้จัดฯ กลับ
เข้ามาทำงานที่อุฟฟิศเบนตุ
แล้วก็กลับเข้าไปในพื้นที่ไปคุย
กับเข้าใหม่

...คราวนี้เข้าเริ่มอ่อนลง
เข้าก็ขอโทษผู้จัดฯ โหยว่า
เป็นความผิดของผู้จัดฯ

...แล้วเข้าก็เริ่มมีท่าทีจะ
ย้าย ตอนนั้นครับ ๒ เดือน

ตามกำหนด ภารกิจผูกลิ้น
สุดยอด"

เชื่อว่าหากคุณกันวีร
สามารถต่อเวลาทำภารกิจจី
๑ เดือน ไม่แน่ผู้ลี้ภัยกลุ่มนี้
ก็อาจจะยอมจำนนย้ายเข้ามา
อยู่ในพื้นที่ด้านในก็ได้

วันนี้เขากลับมาทำงานที่
ศูนย์แม่ของสอนตามเดิมแล้ว
แต่ประสบการณ์ ๒ เดือนที่
ชาห์ชูดาน หั้งโถด มัน ยา
และเสียงด้วย คงไม่อาจหายไป
ง่ายๆ

แค่เรื่องการใช้ชีวิต ก็
ผิดแยกไปจากบ้านเราย่าง
ชนิดที่คุณไม่เคยไปเมื่อกางนึก
ภาพออก

"อยู่ที่นั่นผมใช้ชีวิตกิน
นอนเหมือนพวกเขายังครับ

...ที่นั่นน้ำร้อนน้อย ๒
วันก็อบน้ำที่ ครั้งละ ๑ ถัง
เล็กๆ ๒ อาทิตย์เข้าเมืองที่นี่
ถึงจะได้อบแบบรูปแบบ

...นอนในเต็นท์ แล้ว
เข้าก็ตื่นว่าไฟเย็นเต็นท์ให้ดี
 เพราะที่โน่นจะมีງูตัวเล็กๆที่
สามารถเข้าไปในเต็นท์ได้ ถ้า
กัดก็ตายเลย

...หมอยัง แต่ไม่พอ
รักชีวิตรักษาสุขภาพ

...ผู้จัดฯ ไม่ต้องพูดถึง—ไม่มี
ผู้จัดฯ ไม่ต้องพูดถึง—ไม่มี
ผู้จัดฯ ไม่ต้องพูดถึง—ไม่มี

...ผู้จัดฯ ไม่ต้องพูดถึง—ไม่มี
ผู้จัดฯ ไม่ต้องพูดถึง—ไม่มี
ผู้จัดฯ ไม่ต้องพูดถึง—ไม่มี

...แมลงวันบ้านเขาน้ำหน้า
ตาเหมือนบ้านเราระบบ แต่
มันจะหายทุกที่ หน้า ตา ทุก
จมูก แล้วเวลาปัดก็ไม่ไป
ครับ ต้องค่อยๆจับออก

...แล้วเข้าก็แมลงวันหายไป
หาย ตัวใหญ่ๆหน่อย พวก
นี้เข้าจะเกาะตัวเราใน ไม่ไป

ใน เที่ยวเมืองไทย แต่ถ้าหาก
แล้วผู้เราจะบวม
...ยุงเนี้ยแบกลามาก
ยอมมาก เห็นเป็นกองทัพ
เคลื่อนครับ
...เข้าอกกว่าคนในไทยไป
อยู่ที่โน่นแล้วไม่เป็นมาลาเรีย
นี่แบกล แต่พอโชคดีไม่ได้
เป็น เพราะหมูป่องกันทุกอย่าง
อย่างดี

...ส่วนเรื่องอาหารนี่ผม
ตักใจมาก ผสมเจอถุงข้าวที่
พี่ยน้ำเมด อิน ไทยแลนด์
แล้วข้าวไม่ได้ของไทย เป็นข้าว
ที่ได้จากประเทศไทย

...คิดว่าเขาก็ได้ข้าวจาก
เมืองไทย แล้วก็เก็บถุงไว้ใช้ต่อ

...เพราะของที่โน่นมีค่า
หากอย่างนั้นรับ ถุงพลาสติก
มีค่า หนังสติ๊กมีค่า
...ข้าวเหนียวไม่เหมือน
ข้าวไทยนะครับ รุ่นกว่าเยอะ
ข้าวไทยจะหอมจะเห็นยิ่งกว่า

...อาหารของเขาน่าสนใจ
จะลักษณะคล้ายเผาโรงตี แต่
จะหนากว่า ไม่กรอบ เข้าทำ
จากเมล็ดแป้งที่เอาไปคั่ว บด
แล้วก็เคี่ยวนจนเป็นแป้ง แล้ว
นำไปปั่นน้ำกระเทียม

...ทานกับซอสมะเขือเทศ
ใส่ถั่ว ทานแบบนี้เกوبุกบัน
บางวันไม่ทานแป้งก็ทานข้าว

...บางวันก็มีเนื้อนะครับ
แต่เนื้อเนี่ยมาก เหมือน
ไฟฟ้ารักวิธีการหมักเนื้อให้นุ่ม
อาหารเรารสชาติดีเยี่ยวลดอด
เวลา"

แห่นอนกว่าคนที่อยู่อย่าง
อาหารหลากหลายและเลิศ
ในเมืองสวรรค์อย่างเมือง
ไทย จะไม่เรียกร้องหาเนื้อไก่

ให้มันรู้ไป

คุณกันวีร์กิชนกัน แต่
ตอนนั้นเขายังไม่รู้ว่าเข้าต้อง
แลกกับอะไร

"มือยุ่งนึ่งหมอยากทาน
เนื้อไก่มาก ผู้ชายเขาว่ามีไก่
ใหม่ เข้าอกกว่ามี แต่ต้อง
เอาตังค์มา ผู้ก็ให้เข้าไป

...แล้วเขาก็กลับมาพร้อม
ไก่เป็นๆ ๒ ตัว แล้วก็บอก
ว่า วัฒนธรรมที่นี่ถ้าใครจ่าย
ตังค์ซื้อไก่ จะต้องเป็นคนซ่า
ไก่กินเอง

...ผสมกับอกกว่าล้อเล่น
แล้ว ทุกคนก็มองหน้าผึ่ง บอก
จริงๆ แล้วทุกคนก็มาลงดูผู้ชาย
ไก่ไก่

...ผสมกับแรม--ไม่อยาก
ทำเลย แต่เข้าเมืองตาหลิ่ว
ต้องหลิ่วตาม

...จับปาก เหยียบเท้า
เหยียบปีก แล้วก็เชือดคอไป
เรื่อยๆ

...แล้วตอนที่พากษาคำ

ที่สุดก็คือตอนผสมเชือดคอจน
ร้องเร่ แล้วผสมกับปลอย ไก่
กิวิ่งหนี คอ ก็หักๆ แบบนั้นเลย

...พากษาคำข้างกันใหญ่
แล้วบอกว่าเนี่ยคนขาวทำอะไร
ไม่เป็น

...โห--ผสมรู้สึกผิด แล้ว
ก็ลงสารไก่มาหลาย

...แต่เขาก็อธิบายว่า
วัฒนธรรมเขาเชื่อว่า ไก่ไก่แล้ว
ทานไม่เป็นไร แต่ไก่แล้วทั้ง
ไม่ดี"

นอกจากประสบการณ์
แบกละภัยต่อต้านชาติที่ว่าคง
เกิดได้ครั้งเดียวในชีวิตที่เข้า
ชูดานแล้ว เขายังได้พบกับมิตร
ภาพแบบรั้งรอมเด่น ไว้เชื้อ

ชาติที่นั่นเช่นกัน

"เราทำงานด้านมนุษยชน
คงไม่ได้ห่วงจะไร้ภารกิจให้
เข้าไปปฏิบัติยังพื้นที่ที่ไม่รู้ว่าอยู่
ตรงไหนของแผ่นดินก็อีครั้ง
เขากำไปอีกหรือไม่"

เลี้ยงชาติที่ทราบตอบ
ดังฟังชัดว่า

"ไปแน่นอนครับ ประ^๑
สบการณ์หายาก

...การไปสถานที่ที่แตก

ต่างจากเดิม ก็ทำให้เราได้เรียน

รู้อยู่ตลอดเวลา

...ฝ่ายเป็นนักเรียนอยู่
ครับ ต้องเรียนต่อไปเรื่อยๆ

...ถึงแม้ผู้จะอยู่เยอะ
แล้ว แต่คงต้องบอกว่าโดยขั้น

อีกหน่อยนึง

...ตอนที่ทำงานกับผู้สื้อ
ภัยที่เมืองไทย เราก็คิดว่าเรา
ทำอะไรได้ทลายอย่าง เก็บ
จะทุกอย่างด้วยช้ำไป ตอนนั้น
มีความมั่นใจในตัวเองสูง

...แต่พอโดนจับไปอยู่
อิเมอร์เจนซีที่เช้าชูดาน ไปอยู่
ในที่ใหม่ เราไม่มีความรู้อะไร
เลย เราต้องเรียนรู้ใหม่หมด

...พอกลับมา ก็คิดว่า
จริงๆ แล้วเรารู้จักไม่รู้อะไร
เกี่ยวกับประเทศไทยเลยก็ได้

...พยายามนั้น ผสม
จะพยายามหาความรู้ใหม่ไป
เรื่อยๆ สร้างความเข้าใจใหม่ๆ
สร้างทัคคติใหม่ๆ ให้มากขึ้น

...แผนการทำงานเปลี่ยน
ใหม่ ประชาชนนิยมเกิดขึ้น ผสม
ออกเดินทางไปพูดคุยกับผู้
พากเพิงมากขึ้นกว่าแต่ก่อน"

บางคนคิดเหตุตัวเองจาก
ที่ยังไม่ได้ แต่บางคนคืนพบ
เมื่อเข้าได้ก้าว远